

CHÍNH PHỦ VIỆT NAM VỚI NHỮNG HOẠT ĐỘNG THỨC ĐẨY VIỆC THỰC HIỆN VÀ TUÂN THỦ CÔNG ƯỚC LIÊN HỢP QUỐC VỀ PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

TS. Trần Nho Thìn*

1. Tham nhũng từ đâu?

Tham nhũng đã trở thành một vấn đề nhức nhối, là mối quan tâm hàng đầu của toàn nhân loại. Vấn nạn này đã làm tổn không biết bao nhiêu giấy mực, công sức của mọi người, nhưng vẫn không được giải quyết một cách triệt để, ngược lại còn có chiều hướng gia tăng. Vậy tham nhũng là gì và làm cách nào để đẩy lùi tham nhũng?

Tổ chức minh bạch thế giới (TI) đã nêu một định nghĩa về tham nhũng của Klitgaard, MacLean, Abaroa và Parris, được nhiều định chế quốc tế và học giả sử dụng như sau: "*Tham nhũng có nghĩa là lạm dụng chức vụ cho lợi ích riêng. Chức vụ là một vị trí công tác dựa trên cơ sở niềm tin, mà từ đó một người được nhận một thẩm quyền hành động nhân danh một định chế nào đó*"¹.

Như vậy, tham nhũng luôn gắn với một số đối tượng nhất định, đó là những người có chức, quyền trong xã hội. Nạn tham nhũng tồn tại trên tất cả các quốc gia trên thế giới, nhưng ở mức độ rất khác nhau tùy thuộc vào cơ chế tổ chức và vận hành quyền lực nhà nước của các quốc gia đó.

Theo các chuyên gia chuyên nghiên cứu về tham nhũng thì có ba nhân tố chính tạo nên nạn tham nhũng. Đó là lòng tham của con người, sự sơ hở của luật pháp và tính nghiêm minh của pháp luật.

Lòng tham của con người, chứ không phải là sự thiếu thốn vật chất, chính là cội nguồn của tham nhũng. Số tài sản bị tham nhũng trong nhiều trường hợp vượt rất xa nhu cầu sinh hoạt cần thiết của một cá nhân. Trong các vụ tham nhũng lớn, những đối tượng tham nhũng khi nhìn thấy lợi ích vật chất trước mắt thì đều mong muốn chiếm đoạt chứ không vì nhu cầu vật chất thúc đẩy, nhiều khi họ chưa biết sẽ dùng số tài sản tham nhũng đó sử dụng vào việc gì. Trong những vụ nhỏ hơn có thể ban đầu là do sự thiếu thốn vật chất, do lương thấp,... nhưng cũng ở chính đối tượng này, sau khi hành vi tham nhũng được thực hiện, lại xuất hiện những tham vọng lớn hơn và sẽ không chỉ dừng lại ở đó. Chính lòng tham đã dẫn dắt một cách tự nhiên những hành vi tham nhũng.

* Bộ môn luật Hiến pháp, Luật Hành chính, Khoa Luật-ĐHQG Hà Nội.

1. Tổ chức minh bạch Thế giới "Tools to support transparency in local governance" (Công cụ hỗ trợ cho tính minh bạch trong công tác cai trị ở địa phương), tr.23